

PROTOKÓŁ KONTROLI

kompleksowej przeprowadzonej w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Mońkach, 19-100 Mońki, ul. Aleja Niepodległości 3, zwanym w dalszej części protokołu „Centrum”, „PCPR”.

Kierownikiem PCPR jest p. Genowefa Kulikowska.

Kontrolę w dniach 5-6 czerwca 2014r. przeprowadziły:

1/ Wioleta Bagińska – główny specjalista -kierująca zespołem inspektorów,

2/ Dorota Moroz – inspektor wojewódzki

na podstawie pisemnych upoważnień do kontroli Nr 1/2014 i Nr 2/2014 znak: PS-I.431.1.26.2014.WB z dnia 26.05.2014r., wydanych z upoważnienia Wojewody Podlaskiego przez Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej, p. Andrzeja Kozłowskiego.

Wyjaśnień udzielała p. Genowefa Kulikowska - kierownik PCPR, p. Emilia Niedziółko pracownik socjalny.

Zakres kontroli i okres objęty kontrolą

Prawidłowość realizacji przez powiat zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie określonych w art. 6 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz.1493 ze zm.), zwanej dalej ustawą, od dnia 01.01.2013 r. do 31.12.2013 r.

W toku postępowania kontrolnego ustalono.

Centrum realizuje zadania dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie na podstawie:

- § 3 ust. 1 pkt. 4 Statutu Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Mońkach (załącznik do Uchwały Nr XIV/72/12 Rady Powiatu w Mońkach z dnia 25 kwietnia 2012r. w sprawie nadania Statutu Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Mońkach),
- § 3 ust. 3 Regulaminu Organizacyjnego Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Mońkach (załącznik do Uchwały Nr 65/131/12 Zarządu Powiatu w Mońkach z dnia 03.03.2012 r. w sprawie przyjęcia Regulaminu Organizacyjnego Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Mońkach, ze zm.).

Zadania dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zgodnie z zakresami czynności w PCPR realizują:

- 1) p. Emilia Niedziółko – pracownik socjalny zakres zadań, obowiązków i zastępstwa z dnia 02.01.2014r. (wcześniejszy zakres czynności z dnia 10.02.2012 r.)
- 2) p. Grzegorz Wierzbicki –pracownik socjalny, zakres zadań, obowiązków i zastępstwa z dnia 10.02.2012 r.

Realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie (art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy).

W powiecie monieckim opracowano *Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Monieckim na lata 2012-2017*, stanowiący załącznik do Uchwały Nr XIV/73/12 Rady Powiatu w Mońkach z dnia 25 kwietnia 2012 r. w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Monieckim na lata 2012-2017.

Program jest rozwinięciem działań *Opieka nad dzieckiem i rodziną, Uzależnienia oraz Przemoc w rodzinie* zapisanych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Monieckim na lata 2009-2019 i zakłada trzy główne kierunki:

- profilaktykę przemocy w rodzinie – działania kierowane do całej społeczności lokalnej,
- program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie-oddziaływania skierowane do sprawców przemocy w rodzinie,
- program ochrony ofiar przemocy w rodzinie – przewiduje działania skierowane do osób dotkniętych przemocą.

Wymienione są również cele szczegółowe i zadania do realizacji. Brak harmonogramu realizacji poszczególnych zadań, a także zapisów dotyczących sprawozdawczości i monitorowania.

Z protokołu z przyjęcia ustnych wyjaśnień, a także przedłożonej dokumentacji wynika, że w 2013 roku, realizując cele Programu podjęto następujące działania:

- opracowano i upowszechniono ulotkę informacyjną kierowaną do ofiar, świadków oraz sprawców przemocy w rodzinie. Ulotka przekazywana jest do ośrodków pomocy społecznej oraz do osób potrzebujących pomocy,
- zbierano i analizowano informacje o skali przemocy domowej na terenie miasta Mońki poprzez udział pracownika socjalnego w posiedzeniach zespołu interdyscyplinarnego i grupy roboczej,
- współpracowano z instytucjami zajmującymi się problematyką przemocy (ośrodkami pomocy społecznej, Komendą Powiatową Policji),
- pracownicy PCPR uczestniczyli w spotkaniach i szkoleniach o tematyce przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- na stronie internetowej PCPR umieszczono ogłoszenie i informacje dotyczące działań Centrum w zakresie przeciwdziałania przemocy oraz zaproszenie sprawców do udziału w programie korekcyjno- edukacyjnym,
- udzielano poradnictwa psychologicznego (został zatrudniony psycholog) i prawnego (świadczone przez pracowników socjalnych i Studencką Poradnię Prawną działającą przy UM w Mońkach),
- PCPR prowadzi Ośrodek Interwencji Kryzysowej, który może zapewnić miejsce 8 osobom dotkniętym przemocą,
- zrealizowano 1 cykl programu korekcyjno-edukacyjnego dla sprawców przemocy w rodzinie, który ukończyło 8 mężczyzn.

[Str. 10-11, 27-31 akt kontroli]

Do dnia kontroli nie realizowano zadań wynikających z Programu w zakresie „*utworzenia i stałej aktualizacji podstrony internetowej PCPR dotyczącej przeciwdziałania przemocy w rodzinie*”, „*podnoszenia świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie*”, a także zadań wymienionych w punktach 7-11 celu szczegółowego „*Zapewnienie ochrony i udzielenie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie*”, i w pkt. 2-4 dotyczących „*podnoszenia kompetencji kadr oraz usprawnienia procedur współpracy w zakresie przeciwdziałania przemocy*.”

Realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie (art. 6 ust. 3 pkt 2 ustawy).

W Powiecie Monieckim nie opracowywano programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie. Kierownik Centrum wyjaśniła, że przez cały okres działalności PCPR nie otrzymywał żadnych sygnałów, które powodowałyby konieczność podjęcia działań w tym zakresie. Centrum, jako jednostka organizacyjna powiatu, nie ma bezpośredniego kontaktu z rodzinami zagrożonymi wykluczeniem społecznym, a ośrodki pomocy społecznej nie informują o ewentualnie pojawiających się problemach. Wobec uczestników programu korekcyjno-edukacyjnego stosujących przemoc w rodzinie promowanie i wdrażanie prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci odbywa się w trakcie prowadzonych zajęć.

[Strona 11 akt kontroli]

Realizacja procedury „Niebieskiej Karty”(NK).

W okresie objętym kontrolą PCPR nie podejmował działań w ramach procedury NK.

Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia (art.6 ust 3 pkt 3 ustawy).

W okresie objętym kontrolą PCPR nie umieszczał osób dotkniętych przemocą w ośrodku wsparcia.

Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej (art.6 ust 3 pkt 4 ustawy).

PCPR w Mońkach realizuje zadanie polegające na zapewnieniu osobom dotkniętym przemocą w rodzinie w ośrodkach interwencji kryzysowej. Opracowany jest Regulamin Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Mońkach, który reguluje zasady przyjęcia oraz prawa i obowiązki osób przebywających w ośrodku. W okresie objętym kontrolą nie było osób wymagających kierowania do OIK.

Opracowanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie (art. 6 ust. 4 pkt 2).

W PCPR w Mońkach opracowano i realizowano *Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie*, stanowiący część Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Monieckim na lata 2012-2017.

W roku 2013 odbył się 1 cykl Programu, który został opracowany przez realizatorów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych i który jest zgodny z opracowanym przez powiat Programem oraz „wytycznymi do tworzenia modelowych programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie” stanowiącymi załącznik Nr 2 do Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie (uchwała Rady Ministrów Nr 162/2006) oraz rozporządzeniem MPiPS z dnia 22.02.2011r. w sprawie standardów podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno-edukacyjne (Dz. U. Nr 50, poz. 259), zwanego dalej „rozporządzeniem”

Formy organizacji i realizacji programu oraz ich zawartość merytoryczna szczegółowo opisane są w Programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc w rodzinie i w załączniku nr 2 umowy „harmonogram pracy grupy korekcyjno-edukacyjnej dla osób stosujących przemoc”.

[Strony 16-20 i 21-24 akt kontroli]

Zakres tematyczny, model programu: W części edukacyjnej program skoncentrowany jest na przekazaniu wiedzy na temat zjawiska przemocy. Część korekcyjna ukierunkowana jest na zdobycie umiejętności niestosowania przemocy, trening umiejętności społecznych i asertywności oraz naukę konstruktywnego rozwiązywania sporów i korzystania ze wsparcia społecznego. Zakres tematyczny obejmował uświadomienie uczestnikom czym jest przemoc, pracę nad uzyskaniem świadomości własnych zachowań przemocowych wobec bliskich, rozpoznawanie sygnałów ostrzegawczych zapowiadających zachowania przemocowe, opracowanie planu bezpieczeństwa zapobiegającemu użyciu siły, nabycie nowych umiejętności służących rozwiązywaniu konfliktów bez użycia agresji, naukę umiejętności partnerskiego układania stosunków w rodzinie, uczenie się korzystania z pomocy innych, naukę konstruktywnego wyrażania uczuć.

Adresaci programu: osoby dobrowolnie zgłaszające się i osoby kierowane przez ZI z poszczególnych gmin.

Formy i metody pracy z osobami stosującymi przemoc w rodzinie:

a/ edukacja – wiedza przekazywana jest w sposób aktywizujący uczestników m.in. poprzez otwartą dyskusję oraz odwoływanie się do własnych doświadczeń.

b/ praca nad rozpoznawaniem i zmianę przekonań i postaw osobistych poprzez analizę różnych sytuacji.

c/ ćwiczenia nowych konstruktywnych form myślenia i reagowania w grupie.

Zajęcia prowadzone były różnymi metodami m.in. poprzez wykłady, ćwiczenia, dyskusję tematyczną, „burzę mózgów”, metodę sytuacyjną, metodę przypadków, zadania domowe, pracę w grupach.

Rodzaj zajęć: 2 spotkania indywidualne, każde po 30 minut oraz 16 spotkań grupowych (sesji) po 4 godziny każde.

Okres realizacji i czas trwania programu:

Program został zrealizowany w okresie od 21.01.2013r. do 27.05.2013r. Cykl trwał 74 godziny. Zajęcia grupowe odbywały się 1 w tygodniu (z wyjątkiem przerwy świątecznej). Podzielone zostały na bloki tematyczne. Warunkiem ukończenia cyklu był udział w co najmniej 62 godzinach zajęć.

Liczba uczestników objęta programem: Udział rozpoczęło 10 mężczyzn, ukończyło 8. Nie znane są przyczyny przerwania uczestnictwa w Programie.

Nabór i selekcja uczestników: Do programu zakwalifikowano osoby zgłaszające się dobrowolnie bądź też zgłoszone przez ZI lub GR z poszczególnych gmin. Zgodnie z opracowanymi przez prowadzących zasadami selekcji w zajęciach nie mogły wziąć udziału osoby chore psychicznie oraz osoby, które nie są sprawcami przemocy domowej. Na spotkaniu kwalifikacyjnym przeprowadzono rozpoznanie diagnostyczne, w którym zbadano sytuację rodzinną, życiową oraz zebrano informacje dotyczące zachowania danego uczestnika. Natomiast w kwestionariuszu historii przemocy uczestnicy odpowiadali na pytania dotyczące m.in. stanu ich zdrowia psychicznego, historii przemocy oraz różnego rodzaju uzależnień. Trzech uczestników przed przystąpieniem do programu korekcyjno – edukacyjnego rozpoczęło terapię uzależnień. Selekcji i naboru uczestników zajęć dokonali realizatorzy.

Formy zachęty do udziału w programie, upowszechnianie informacji: PCPR w Mońkach wystosowało informację do Ośrodków Pomocy Społecznej funkcjonujących na terenie Powiatu Monieckiego oraz do Komendy Powiatowej Policji w Mońkach. Pracownik Centrum będący członkiem Zespołu Interdyscyplinarnego w Mońkach przekazał również taką informację do zespołu. W trakcie posiedzeń i spotkań ze sprawcami zachęcał ich do udziału w programie korekcyjno - edukacyjnym. Informacje na temat programu zostały również umieszczone na stronie internetowej PCPR w Mońkach oraz wywieszone na tablicy informacyjnej Centrum. Wiadomość na temat programu przekazano również Policjantom pracującym w grupach roboczych.

Opracowano *reguły uczestnictwa w programie*. Przed przystąpieniem do zajęć uczestnicy podpisują kontrakt, w którym zobowiązują się do akceptacji obowiązujących reguł. Reguły obejmują: formalne wymogi dotyczące systematycznej obecności na zajęciach, obowiązek bezpiecznego i zgodnego z zasadami współżycia społecznego zachowania w trakcie spotkań, zobowiązanie się do powstrzymania od przemocowych zachowań i postaw w kontaktach z członkami rodziny i innymi ludźmi, wymóg uznania osobistej odpowiedzialności za fakty stosowania przemocy w rodzinie.

Dokumentacja programu zawiera:

Dokumentację indywidualną uczestników programu korekcyjno-edukacyjnego oraz materiały i sesje do programu korekcyjno-edukacyjnego (w tym notatki służbowe, informacja o naborze do programu, ankiety ewaluacyjne, wnioski o udostępnianie danych ze zbioru danych osobowych, listy obecności uczestników programu, protokoły odbioru zaświadczeń oraz materiałów do pracy w ramach programu, dzienny zapis pracy grupy korekcyjno-edukacyjnej, podsumowanie zajęć oraz dokumentację dotyczącą umów zlecenia i kwalifikacji osób prowadzących zajęcia korekcyjno-edukacyjne).

Działania monitorujące i ewaluacyjne: w trakcie trwania programu korekcyjno – edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie kontaktowano się telefonicznie z rodzinami osób uczestniczących – sporządzono notatki z rozmów, pozostawano również w stałym kontakcie z Zespołami Interdyscyplinarnymi przy MOPS w Mońkach oraz Jasionówce, Jaświłach i Goniądzu, z których to miejscowości pochodzili uczestnicy. Po zakończeniu programu, przez okres 3 lat, w ramach monitorowania, pracownicy PCPR kontaktują się z ośrodkami pomocy społecznej właściwymi ze względu na miejsce zamieszkania uczestnika programu, a także z ich rodzinami. Monitorowanie odbywa się dwukrotnie w ciągu roku, w odstępach sześciomiesięcznych.

Kadra zatrudniona przy realizacji programu spełnia wymogi określone w § 9 ww. rozporządzenia

W trakcie kontroli sprawdzono 100 % dokumentacji formalnej oraz dokumentację indywidualną dotyczącą sprawców przemocy – 4 losowo wybrane akta.

Dokumentacja indywidualna zawiera:

- zgodę na udział w programie, informacja czy jest to dobrowolne zgłoszenie, czy osoba była zobowiązana przez ZI lub inny podmiot
- oświadczenie o wyrażeniu zgody na przetwarzanie danych osobowych
- informację dla uczestnika grupy korekcyjno- edukacyjnej, zawierającą zasady i reguły uczestnictwa w grupie
- kontrakt zawarty z uczestnikiem programu
- kwestionariusz: historia przemocy, część I i II
- kwestionariusz osobowy uczestnika programu
- karta uczestnika grupy korekcyjno-edukacyjnej
- dokumentacja z prowadzonych ćwiczeń i warsztatów
- listy obecności
- zaświadczenia o ukończeniu zajęć bądź uczestniczeniu w nich
- kwestionariusz kontrolowania

[Str. 32-39 akt kontroli]

Zgodnie z § 18 ust. 1- 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 3 czerwca 2011 r. w sprawie nadzoru i kontroli nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 126, poz. 718) Kierownikowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Mońkach przysługuje prawo do:

- zgłoszenia na piśmie, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole, do Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania,
- odmowy podpisania protokołu i złożenia w terminie 7 dni wyjaśnień dotyczących przyczyn tej odmowy.

Protokół sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z czego jeden doręczono Kierownikowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Mońkach p. Genowefie Kulikowskiej. O przeprowadzeniu kontroli dokonano wpisu w książce kontroli prowadzonej przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mońkach pod numerem 13.

Mońki, 17.06.2014 r.

.....

(miejsce i data podpisania protokołu kontroli)

*Pieczętka: Kierownik Powiatowego Centrum
Pomocy Rodzinie Genowefa Kulikowska
/-/*

.....
podpis kontrolowanego

Wioleta Bagińska -/-

.....
Dorota Moroz -/-

.....
podpisy kontrolujących

Jeden egzemplarz protokołu otrzymałam :

Mońki, 17.06.2014 r.

*Pieczętka: Kierownik Powiatowego Centrum
Pomocy Rodzinie Genowefa Kulikowska
/-/*

.....

(miejsce, data i podpis kierownika podmiotu kontrolowanego)